

**Den nye verdensorden – har den mon også indflydelse på sundhedsvæsenet?
Anmeldelse af Peter Kemp & Frederik Rosén. Den nye verdensorden. Rapport
til Udenrigsministeriet. Forlaget Politisk Revy. 2007**

Af Stinne Glasdam, lektor og videnkoordinator, Sygeplejerskeuddannelsen København, CVU Øresund

Denne lille bog på knap 60 sider er et resultat af et samarbejde mellem Udenrigsministeriet og Center for Etik og Ret i København i anledning af Danmarks toårige formandskab for FN's Sikkerhedsråd 2005-2007. Det er en let læselig bog, skrevet i et fængslende sprog med en klar dagsorden og krydret med en flot afvejning af filosofiske tænkeres tanker og diskussioner med disse filosoffer. Bogen er skrevet af Peter Kemp, professor i filosofi ved Danmarks Pædagogiske Universitet og leder af Center for Etik og Ret i København, og Frederik Rosén, cand.scient.pol. og forskningsassistent ved Dansk Institut for Internationale Studier i København. Bogen har dannet afsæt for et symposium og et offentligt seminar om filosofi og folkeret i Udenrigsministeriet.

Bogen er bygget op i fem afsnit: 1. En indledning, 2. Den kosmopolitiske vision, 3. Den nye begrebsmæssighed, 4. Det nye retssubjekt og 5. Hen imod en ny verdensorden. Forfatterne filosoferer over, hvordan den gamle verdensorden har forandret sig i forhold til vores opfattelse af, hvad der er international ret, og hvad der burde være det, altså både den folkeretlige realitet og det folkeretlige ideal. De tekniske muligheder for kommunikation i en globaliseret verden har i relation hertil skabt en gennemsigtighed, der både er reel og illusorisk. Reel på den måde at presse og stat i stigende omfang kan afsløre forbrydelser og overgreb i verden. Illusorisk på den måde at presse og stat kan manipulere med informationer om de faktiske forhold. Og dette skaber usikkerhed om, hvad der er virkelighed, hvad mennesker kan stole på, og om hvad man kan udrette.

En af grundene til, at verdensordenen ændrer sig, anfører Kemp & Rosén at være, at det er svært at komme til enighed om basale værdier og om grundlaget for folkerettens gyldighed. De taler om en global genoptagelse af gamle grundlagsdiskussioner. Diskussioner som forløber på to adskilte niveauer. Dels et normativt niveau, som handler om moralsk gyldighed. Dels et deskriptivt niveau, som handler om kommunikativ fakticitet, dvs. diskussioner om forholdet mellem krig - fred, det juridiske - det politiske, privat - offentlig, national - international, stat - ikke statslige aktører. Altså dels en diskussion om hvilken etik eller hvilket syn på det gode liv, der kan legitimere en verdensorden, og en diskussion af hvordan man inden for en given verdensorden kan forstå de forskellige diskurser, der hersker.

Den nye verdensorden har en kosmopolitisk vision om, at vi alle er verdensborgere. Kemp og Rosén agiterer for, at der er tre transnationale problemkomplekser, som man netop kun kan forholde sig til og søge at løse, hvis man tænker som verdensborger, nemlig:

1. Et globaliseringsproblem med verdensomspændende finansielle netværk, som rekrutterer, uddanner, leder, beslutter på tværs af landegrænser, regeringer mv. og dermed udfordrer de enkelte stater og den transnationale virksomhed/organisation.
2. Et forståelsesproblem omhandlende, hvordan mennesker kan forstå hinanden på tværs af forskellige kulturer og nationer samt respektere hinanden trods forskelligheder.

3. Et problem i forhold til fremtiden og ansvaret for næste generation, som knytter sig til, at vi i dag ikke ødelægger muligheden for en bæredygtig udvikling og sikre gode ressourcer for næste generations liv.

Kemp og Rosén reflekterer over, hvordan staten har mistet politisk gennemslagskraft både nationalt og internationalt, og hvordan staten gennem privatisering og udlicitering giver afkald på magt. Forfatterne fremhæver faren ved at statsinstitutioner, uden at vide det, kommer til at antage dekadente former og bliver betydningsløse. De agiterer for at tage denne udvikling alvorlig gennem at diskutere syn på regulering, så vi konfronteres med en række udfordringer, som vi reelt står overfor. Staten har ikke suveræn magt længere, hvor magt i denne bog defineres som kapacitet til at omforme det sociale og fysiske miljø. Denne magt finder i dag sted i forskellige miljøer og kontekster og afføder derfor forskellige magtformer. Disse magtområder griber ind i hinanden i en globaliseret verden, og alle bidrager til at skabe og opretholde en ny verdensorden.

Bogen har udelukkende afsat i filosofiske tanker om den nye verdensorden, dog med (tilfældige?) nedslag i spredte hændelser i verden, så som krav til de enkelte stater fra WHO om forebyggelse af sundhed og fra The International Atomic Energy Agency om begrænsning af masseødelæggelsesvåben, FN's oprettelse af krigsdomstole, USA's kontrakter med private militær- og sikkerhedsfirmaer mv. Næsten skridt, og måske et endnu vigtigere tiltag i forhold til at synliggøre magtforholdene i den verden, vi alle lever i, kunne være at udforske denne såkaldte nye verdensorden empirisk, teoretisk med henblik på at undersøge, hvad der reelt går for sig, og hvordan dette kan forstås og forklares.

Selvom bogen primært har fokus på stat, globalisering, folkeret og jura, så rejser den en række spørgsmål og tanker i forhold til den verden, sygepleje udspiller sig i. Etik, ret, pligt, jura, prioriteringer, menneskerettigheder, forskellige kulturer, globalisering, udliciteringer, reguleringsmekanismer er nogle af de ord, som mit hoved er fyldt med efter at have læst denne bog. Dette kunne være interessant om Sundhedsministeriet inviterede nogen til at lave en tilsvarende lille bog i forhold sundhedsområdet. Eller at nogen af sig selv påtog sig opgaven og kastede filosofiske, kritiske tanker på sundhedsområdet og den udvikling, der sker inden for dette område – eller gik direkte til sagen og udforskede dette område empirisk, teoretisk med fokus på de globale forandringer og verdens orden. Mon vi ville finde lignende forhold? Arbejdet er påtvungende nødvendigt, for som Kemp og Rosén siger: Det er farligt at lade udviklingen ske bag om ryggen på os. Den må frem i lyset og diskuteres og synliggøres, for kun derved har vi mulighed for at gøre vores indflydelse gældende.